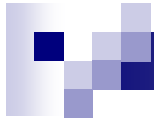

Dinamikus programozás párhuzamosítási lehetőségekkel

A. Grama, A. Gupta, G. Karypis és
V. Kumar: „Introduction to Parallel Computing”,
Addison Wesley, 2003

könyv, valamint

Michael Goodrich (Univ. California) anyaga alapján

Vázlat

- A dinamikus programozás (DP) áttekintése
- Soros, egyszerű-argumentumú (Monadic) DP
- Nem soros, egyszerű-argumentumú DP
- Soros, összetett-argumentumú (Polyadic) DP
- Nem soros, összetett-argumentumú DP

A dinamikus programozás áttekintése

- A *dinamikus programozás* (DP) széles körben használt optimalizációs problémák megoldására: ütemezés, string-szerkesztés, csomagolási probléma, stb.
- A problémákat részproblémákra bontjuk és ezek megoldásait kombináljuk, hogy a nagyobb probléma megoldását megtaláljuk.
- Az „oszd meg és uralkodj” típusú megoldási módszerrel szemben, itt a részproblémák között kapcsolatok, átfedések állhatnak fent (*overlapping subproblems*).
- Az elnevezés matematikai optimalizálásra utal.

A dinamikus programozás áttekintése

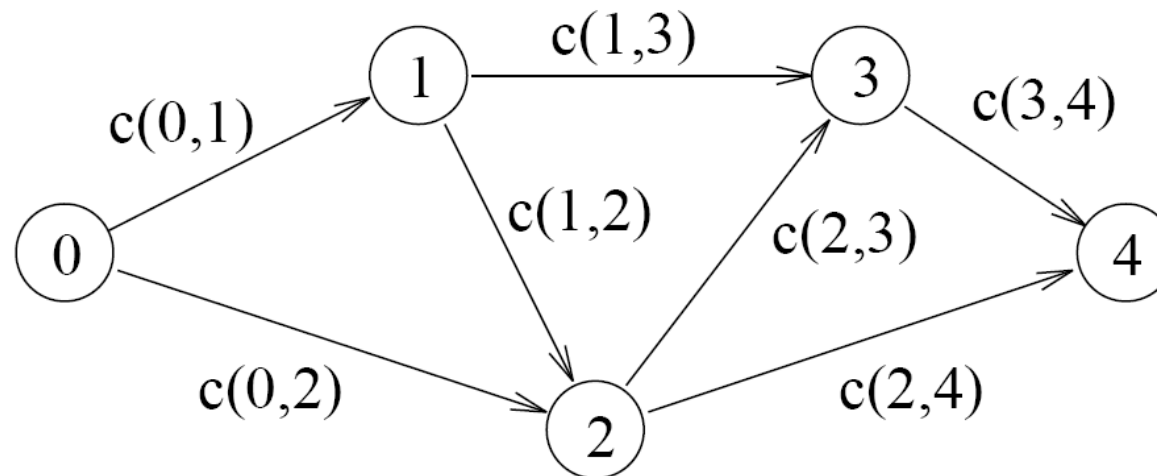
- A problémamegoldás menete:
  1. Részproblémákra osztás.
  2. A részproblémák optimális megoldása rekurzívan.
  3. Az optimális megoldások felhasználása az eredeti feladat optimális megoldásának megtalálásához.
- A dinamikus programozás (DP) során a részmegoldások eredményeit gyakran táblázatokban tároljuk, hogy azokat – szemben a rekurzív megközelítésekkel – ne kelljen újra és újra kiszámolni (*memoization*).

Dinamikus programozás: példa

- Tekintsük a hurokmentes irányított gráfokban két csúcs (csomópont) között a legrövidebb út problémáját.
- Az i és j csomópontokat összekötő él költsége $c(i, j)$.
- A gráf n csomópontot tartalmaz: $0, 1, \dots, n-1$, és az i csomópontból a j csomópontba akkor vezethet él, ha $i < j$. A 0 csomópont a forrás és az $n-1$ csomópont a cél.
- Jelölje $f(x)$ a legrövidebb utat a 0 csomóponttól x -ig.

$$f(x) = \begin{cases} 0 & x = 0 \\ \min_{0 \leq j < x} \{f(j) + c(j, x)\} & 1 \leq x \leq n - 1 \end{cases}$$

Dinamikus programozás: példa

- Irányított gráf, melyben a legrövidebb utat számolhatjuk a 0 és 4 csomópontok között.

$$f(4) = \min\{f(3) + c(3, 4), f(2) + c(2, 4)\}.$$

Dinamikus programozás

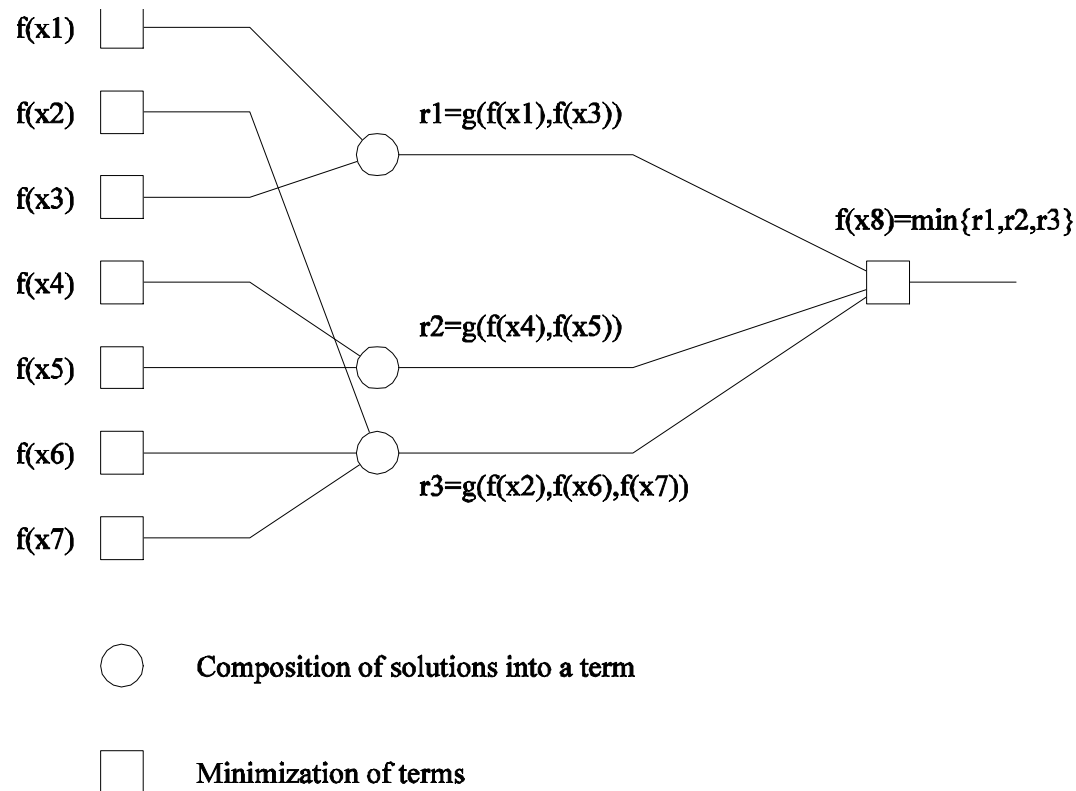
- A DP formátumú probléma megoldását tipikusan a lehetséges megoldások minimumaként vagy maximumaként fejezzük ki.
- Ha r az $x_1, x_2, \dots, x_l$ részproblémák kompozíciójából meghatározott megoldás költségét jelenti, akkor r a következő alakban írható

$$r = g(f(x_1), f(x_2), \dots, f(x_l)).$$

Itt g az un. *kompozíciós függvény*.

- Ha minden probléma optimális megoldása a részfeladatok optimális megoldásának optimális kompozíciójaként kerül meghatározásra és a minimum (vagy maximum) érték kiválasztásra kerül, akkor DP formátumú megoldásról beszélünk. (Metamódszer, nem konkrét algoritmus.)

Dinamikus programozás: példa

Az $f(x_8)$ megoldás meghatározásának kompozíciója és számítása részfeladatok megoldásából.

Dinamikus programozás

- A rekurzív DP egyenletet *funkcionális egyenletnek*, vagy *optimalizációs egyenletnek* is nevezzük.
- A legrövidebb út problémánál a kompozíciós függvény $f(j) + c(j, x)$. Ez egyszerű rekurzív tagként tartalmazza $(f(j))$. Az ilyen DP megfogalmazású feladatot monadic típusúnak (egyszerű-argumentumúnak) nevezzük.
- Ha a rekurzív kompozíciós függvény több tagú, akkor a DP feladat megszövegezése polyadic (összetett-argumentumú) típusú.

Dinamikus programozás

- A részproblémák közötti kapcsolatokat gráf segítségével fejezhetjük ki.
- Ha a gráf szintekre bontható és a probléma megoldása egy bizonyos szinten csak az előző szinten megjelenő problémamegoldástól függ, ekkor a megfogalmazást *sorosnak* nevezzük, egyébként pedig *nem sorosnak*.
- A két kritérium alapján a DP feladat megfogalmazásokat osztályozhatjuk: serial-monadic, serial-polyadic, non-serial-monadic, non-serial-polyadic, vagy egyéb.
- Az osztályozás azért fontos, mert meghatározza konkurenciát és a függőségeket, amely a párhuzamos megoldásokhoz vezethet.

Soros, egyszerű-argumentumú DP

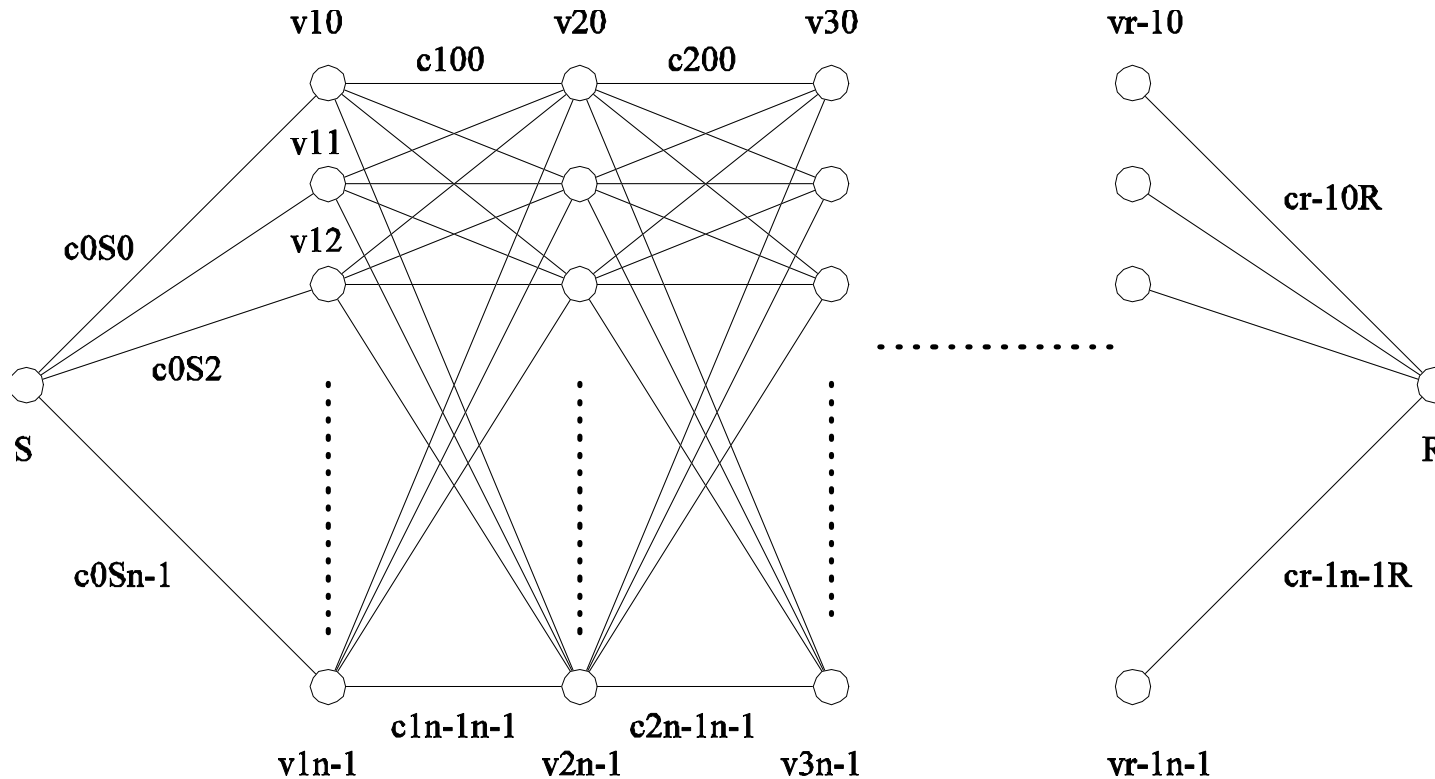
- Az egész osztályra vonatkozó általános megfogalmazást, mintát nehéz megadni.
- Két reprezentatív feladat kerül bemutatásra:
  - A legrövidebb út probléma többszintű gráfban (*shortest-path problem for a multistage graph*),
  - 0/1 típusú hátizsák probléma (*0/1 knapsack problem*).
- Célunk a feladatok párhuzamos megfogalmazása és ezek alapján az osztályon belüli közös elvek lefektetése.

Legrövidebb út probléma

- A legrövidebb út problémának speciális osztálya, amikor a gráf súlyozott és többszintű. Jelen esetben a szintek száma $r + 1$.
- Minden szinten n csomópont van és minden csomópont az i . szintről össze van kötve az $i + 1$ szint minden egyes csomópontjával.
- A 0. szint és az r . csak egy csomópontot tartalmaz, ezeket forrás (S) és cél (R) csomópontoknak nevezzük.
- Célunk legrövidebb utat találni S -től R -ig.

Legrövidebb út probléma

Soros, egyszerű-argumentumú (monadic) DP megfogalmazása a legrövidebb út problémának olyan gráfban, ahol a csomópontokat szintekbe szervezhetjük.

Legrövidebb út probléma

- A gráf l szintjének i . csomópontja: v_i^l és a v_i^l csomópontot v_j^{l+1} csomóponttal összekötött él súlya $c_{i,j}^l$.
- Bármely v_i^l csomópont és az cél csomópont R költsége: C_i^l .
- Ha n csomópont van egy szinten (l), akkor a költségek (legrövidebb utak R -ig) egy vektorban foglalhatók össze $[C_0^l, C_1^l, \dots, C_{n-1}^l]^T$. Ez a vektor C^l . Megjegyzés: $C^0 = [C_0^0]$.
- Az l szint i eleme a céltól $C_i^l = \min \{(c_{i,j}^l + C_j^{l+1}) \mid j \text{ az } l+1 \text{ szint egy csomópontjának indexe}\}$

Legrövidebb út probléma

- Mivel a v_j^{r-1} csomópontokat csak egy-egy él köti össze a cél, R csomóponttal az r szinten, a C_j^{r-1} költsége: $c_{j,R}^{r-1}$.
- Ezért:

$$C^{r-1} = [c_{0,R}^{r-1}, c_{1,R}^{r-1}, \dots, c_{n-1,R}^{r-1}].$$

A feladat soros és egyszerű-argumentumú (monadic) típusú.

Legrövidebb út probléma

- Az l szint valamely csomópontjától a célcsomópont, R elérésének költsége, ahol $(0 < l < r - 1)$:

$$C_0^l = \min\{(c_{0,0}^l + C_0^{l+1}), (c_{0,1}^l + C_1^{l+1}), \dots, (c_{0,n-1}^l + C_{n-1}^{l+1})\},$$

$$C_1^l = \min\{(c_{1,0}^l + C_0^{l+1}), (c_{1,1}^l + C_1^{l+1}), \dots, (c_{1,n-1}^l + C_{n-1}^{l+1})\},$$

⋮

$$C_{n-1}^l = \min\{(c_{n-1,0}^l + C_0^{l+1}), (c_{n-1,1}^l + C_1^{l+1}), \dots, (c_{n-1,n-1}^l + C_{n-1}^{l+1})\}.$$

Legrövidebb út probléma

- A probléma megoldását egy módosított mátrix-vektor szorzat formájában fejezhetjük ki
- Helyettesítsük az összeadás operációt minimalizálással és a szorzás műveletet összeadással, az előző egyenletek a következő alakúak lesznek:

$$C^l = M_{l,l+1} \times C^{l+1},$$

ahol C^l és C^{l+1} $n \times 1$ méretű vektorok a cél csomópont elérésének költségeit reprezentálják az l és $l + 1$ szint minden egyes csomópontjától mérve.

Legrövidebb út probléma

- Az $M_{l,l+1}$ mátrix $n \times n$ méretű, és minden (i, j) eleme az l szint i csomópontjának az $l + 1$ szint j csomópontjával történő összekötés költségét tartalmazza:

$$M_{l,l+1} = \begin{bmatrix} c_{0,0}^l & c_{0,1}^l & \cdots & c_{0,n-1}^l \\ c_{1,0}^l & c_{1,1}^l & \cdots & c_{1,n-1}^l \\ \vdots & \vdots & & \vdots \\ c_{n-1,0}^l & c_{n-1,1}^l & \cdots & c_{n-1,n-1}^l \end{bmatrix}.$$

- A legrövidebb út problémát r mátrix-vektor szorzatok sorozataként definiáltuk: C^{r-1} , C^{r-k-1} ($k = 1, 2, \dots, r-2$), C^0 .

Párhuzamos legrövidebb út probléma

- Az algoritmus úgy párhuzamosítható, mint bármelyik mátrix-vektor szorzást megvalósító algoritmus.
- n processzor elem számolhat minden C' vektort.
- Sok gyakorlati esetben az M mátrix elemei ritkák lehetnek. Ilyenkor ritkamátrixokhoz kapcsolódó módszert alkalmazzunk.

0/1 hátizsák probléma

0/1 knapsack problem

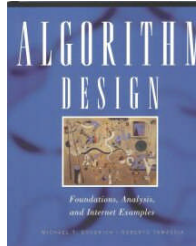
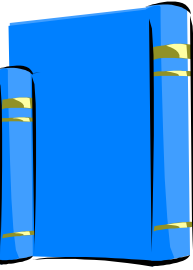
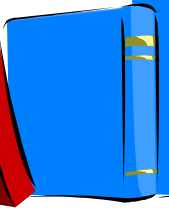
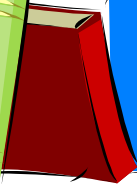
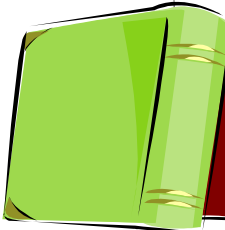

- „A thief is robbing the King's treasury, but he can only carry a load weighing at most W ...”
- Adott: S halmaz n elemmel és egy súlyhatár c , minden i elemnek
  - p_i – pozitív egész értéke van (*profit*)
  - w_i – és pozitív egész súly
- Cél: úgy válasszuk ki az elemeket, hogy az összérték maximális legyen, de az összsúly kisebb legyen, mint c .
  - T jelölje azokat az elemeket, amit kiválasztunk, $T \subseteq S$
  - **Cél:** összérték maximalizálása $\sum_{i \in T} p_i$
  - **Feltétel:** a súlyhatáron belül kell maradni $\sum_{i \in T} w_i \leq C$

0/1 hátizsák probléma: példa

- Adott: n elemű S halmaz, minden elem
  - p_i – pozitív értékű és w_i – pozitív súlyú
- Cél: válasszunk ki elemeket, hogy az összérték maximális legyen, de az összsúly ne haladja meg c -t.
- Összesen 2^n eset lehet!

Elemek:

1

2

3

4

5

Súly:

4 N

2 N

2 N

6 N

2 N

Érték:

\$20

\$3

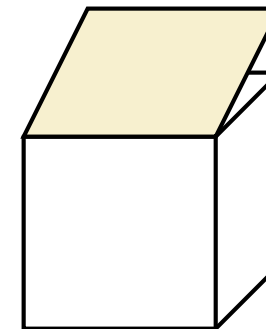
\$6

\$25

\$80

Dinamikus programozás

“knapsack”

9 N

Megoldás:

- 5 (2 N)
- 3 (2 N)
- 1 (4 N)

Összérték:

$$\begin{aligned} &\bullet 80+6+20 \\ &= \$106_{21} \end{aligned}$$

0/1 hátizsák probléma, első próbálkozás

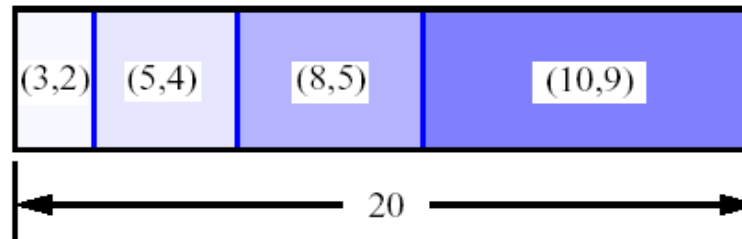

- S_i : A halmaz elemeinek azonosítója 1-től i -ig ($i < n$).
- Definiálja $F[i]$ = a legjobb kiválasztást S_i -ből.
- Legyen pl. $S = \{(3,2), (5,4), (8,5), (4,3), (10,9)\}$ érték-súly párok, $c = 20$

A legjobb S_4 ,
ha csak négyet veszünk ki:
Összsúly: 14, érték: 20

A legjobb S_5 :
az 5. benne van, de a 4. nem

- **Rossz hír:** S_4 nem része az S_5 optimális megoldásnak

0/1 hátizsák probléma, más megközelítés

- S_i : Az elemek halmaza 1-től i -ig, $i < n$.
- Definiálja $F[i, x]$ = az S_i halmazból a legjobb kiválasztást, ahol a súly legföljebb x – további paraméter
- Ez optimális részprobléma megoldáshoz vezet.
- Az S_i legjobb kiválasztás legföljebb x súllyal, két esetet jelenthet:
  - Ha $w_i > x$, akkor az i . elemet nem lehet hozzávenni, mert súlya nagyobb, mint az aktuális határ
  - Egyébként: ha a legjobb S_{i-1} részhalmaz súlya $x - w_i$ és ehhez vagy jön i , vagy nem eredményez nagyobb értéket

$$F[i, x] = \begin{cases} F[i-1, x] & \text{if } w_i > x \\ \max\{F[i-1, x], F[i-1, x - w_i] + p_i\} & \text{else} \end{cases}$$

0/1 hátizsák algoritmus

- $F[i, x]$ rekurzív formula:

$$F[i, x] = \begin{cases} F[i-1, x] & \text{if } w_i > x \\ \max\{F[i-1, x], F[i-1, x - w_i] + p_i\} & \text{else} \end{cases}$$

- $F[i, x]$ = az 1-től i -ig tartó elemekből a legjobb kiválasztás, ahol az összsúly legfeljebb x
- Alapeset: $i = 0$, nem került elem kiválasztásra. Összérték 0.
- A feladat megoldása: a legnagyobb érték az n . sorban, utolsó (c) oszlopban
- Futási idő: $O(nc)$.
Nem 2^n ideig tart.

0/1 hátizsák algoritmus

Algorithm 0-1Knapsack(S, c):

Input: S halmaz elemei p_i értékkel, w_i súllyal; valamint a max. súly c

Output: a legjobb részhalmaz értéke ($F[n, c]$), hogy teljesül: összsúly $\leq c$

for $x \leftarrow 0$ **to** c **do**

$F[0, x] \leftarrow 0$

for $i \leftarrow 0$ **to** n **do**

$F[i, 0] \leftarrow 0$

for $i \leftarrow 0$ **to** n **do**

for $x \leftarrow 0$ **to** c **do**

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

- Mivel $F[i, x]$ csak $F[i - 1, *]$ értékeitől függ, elég lehet vektorokat használni

0/1 hátizsák példa

- $n = 4$ az adatok száma
  - $c = 5$ kapacitás (maximális összsúly)
  - Elemek:
i	súly (w_i),	profit (p_i)
1	2	3
2	3	4
3	4	5
4	5	6

Példa

$i \backslash x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1						
2						
3						
4						

for $x \leftarrow 0$ to c do
     $F[0, x] \leftarrow 0$

Példa

$i \backslash x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0					
2	0					
3	0					
4	0					

for $i \leftarrow 0$ to n do

$F[i, 0] \leftarrow 0$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0				
2	0					
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 1$
$p_i = 3$
$w_i = 2$
$x = 1$
$x - w_i = -1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3			
2	0					
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 1$
 $p_i = 3$
 $w_i = 2$
 $x = 2$
 $x - w_i = 0$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3		
2	0					
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 1$
 $p_i = 3$
 $w_i = 2$
 $x = 3$
 $x - w_i = 1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	
2	0					
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 1$
 $p_i = 3$
 $w_i = 2$
 $x = 4$
 $x - w_i = 2$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0					
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 1$
 $p_i = 3$
 $w_i = 2$
 $x = 5$
 $x - w_i = 3$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0				
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 2$
$p_i = 4$
$w_i = 3$
$x = 1$
$x - w_i = -2$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3			
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 2$
$p_i = 4$
$w_i = 3$
$x = 2$
$x - w_i = -1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4		
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 2$
 $p_i = 4$
 $w_i = 3$
 $x = 3$
 $x - w_i = 0$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 2$
$p_i = 4$
$w_i = 3$
$x = 4$
$x - w_i = 1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	7
3	0					
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 2$
 $p_i = 4$
 $w_i = 3$
 $x = 5$
 $x - w_i = 2$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	7
3	0	0	3	4		
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 3$
 $p_i = 5$
 $w_i = 4$
 $x = 1..3$
 $x - w_i = -3..-1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	7
3	0	0	3	4	5	
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 3$
 $p_i = 5$
 $w_i = 4$
 $x = 4$
 $x - w_i = 0$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	7
3	0	0	3	4	5	7
4	0					

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 3$
 $p_i = 5$
 $w_i = 4$
 $x = 5$
 $x - w_i = 1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	7
3	0	0	3	4	5	7
4	0	0	3	4	5	

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 4$
 $p_i = 6$
 $w_i = 5$
 $x = 1..4$
 $x - w_i = -4..-1$

Példa

$w_i; p_i$
1: (2; 3)
2: (3; 4)
3: (4; 5)
4: (5; 6)

$i \setminus x$	0	1	2	3	4	5
0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	3	3	3	3
2	0	0	3	4	4	7
3	0	0	3	4	5	7
4	0	0	3	4	5	7

if $w_i \leq x$

$F[i, x] \leftarrow \max(F[i - 1, x], F[i - 1, x - w_i] + p_i)$

else

$F[i, x] \leftarrow F[i - 1, x]$

$i = 4$
 $p_i = 6$
 $w_i = 5$
 $x = 5$
 $x - w_i = 0$

Példa

- Az algoritmus a maximális összsúlyt vette figyelembe úgy, hogy a zsákba tehető $F[n, c]$ érték a lehető legnagyobb legyen.
- Az elemek kiolvasásához egy visszafele haladó algoritmus szükséges, amely a táblázatot használja:

```
 $i \leftarrow n, x \leftarrow c$   
while ( $i, x > 0$ )  
    if  $F[i, x] \neq F[i - 1, x]$   
        Jelöljük meg az  $i$ . elemet, hogy a zsákban van  
         $i = i - 1, x = x - w_i$   
    else  
         $i = i - 1$ 
```

0/1 hátizsák probléma (könyv szerint)

- Adott a c kapacitású hátizsák és n objektumból álló halmaz $1, 2, \dots, n$. Minden objektumot w_i súly és p_i profit jellemez.
- Legyen $v = [v_1, v_2, \dots, v_n]$ egy megoldás vektor, amelyben $v_i = 0$ ha az i . objektum nincs a hátizsákban $v_i = 1$ ha a hátizsákban van.
- A cél az objektumok olyan részhalmazát megtalálni, amit a hátizsákba helyezhetünk, azaz

$$\sum_{i=1}^n w_i v_i \leq c$$

(az összsúly nem nagyobb, mint a kapacitás) és

$$\sum_{i=1}^n p_i v_i$$

a profit maximalizált.

0/1 hátizsák probléma

- Legyen a maximális profit $F[i, x]$ az x kapacitású hátizsákhoz kapcsolódóan ha a következő objektum-részhalmazt használjuk $\{1, 2, \dots, i\}$. A DP megfogalmazása:

$$F[i, x] = \begin{cases} 0 & x \geq 0, i = 0 \\ -\infty & x < 0, i = 0 \\ \max\{F[i-1, x], (F[i-1, x - w_i] + p_i)\} & 1 < i < n \end{cases}$$

0/1 hátizsák probléma

- Konstruáljuk meg az $n \times c$ méretű F táblázatot soronként haladva.
- Egy elem kitöltése két elem ismeretét igényli az előző sorból: egy ugyanabból az oszlopból és egy olyan oszloptávolságnyra, mint amilyen súllyal az objektum a sorhoz tartozik.
- Minden elem kiszámolása konstans idejű; a soros futási komplexitás $\Theta(nc)$.
- A megfogalmazás soros, egyszerű-argumentumú.

0/1 hátizsák probléma

Table F

n								
i					F_{ij}			
2								
1								
Weights →	1		$j-w_i$		j		$c-1$	c
Processors →	P_0		P_{i-w_i-1}		P_{i-1}		P_{c-2}	P_{c-1}

A 0/1 hátizsák probléma F táblájának számítása. Az $F[i,j]$ meghatározásához szükséges kommunikáció processzorelemekkel, amelyek tartalmazzák $F[i-1,j]$ és $F[i-1,j-w_i]$ elemeket.

0/1 hátizsák probléma

- Ha c processzorelemet használunk (CREW PRAM ideális, közös memóriás modellen), párhuzamos algoritmust készíthetünk az oszlopok processzorokhoz particionálásával és $O(n)$ futási idővel.
- Ha osztott memóriás modellen minden processzorelem lokálisan tárolja az objektumok súlyait és profitjait a j . iteráció során, $F[j, r]$ számításához a P_{r-1} processzoron lokálisan rendelkezésre áll $F[j-1, r]$, de $F[j-1, r-w_j]$ -t másik processzorelemről kell megkapni. n iteráció ekkor $O(n \log c)$ ideig tart

Nem soros, egyszerű-argumentumú DP megfogalmazás: Longest-Common-Subsequence (LCS)

- Adott egy $A = \langle a_1, a_2, \dots, a_n \rangle$ sorozat; az A részsorozatát kapjuk, ha valahány elemet törölünk belőle.
- Cél: Adott két részsorozat: $A = \langle a_1, a_2, \dots, a_n \rangle$ és $B = \langle b_1, b_2, \dots, b_m \rangle$, keressük meg a leghosszabb sorozatot, ami részsorozata egyaránt A -nak és B -nek.
- Példa: ha $A = \langle c, a, d, b, r, z \rangle$ és $B = \langle a, s, b, z \rangle$, a leghosszabb közös részsorozata A -nak és B -nek $\langle a, b, z \rangle$.

Leghosszabb közös részsorozat

- Jelölje $F[i, j]$ az A első i elemének és B első j elemének leghosszabb közös részsorozat hosszát. Az LCS célja, hogy megtaláljuk $F[n, m]$ értékét (és a sorozat elemeit).
- Ekkor igaz, hogy:

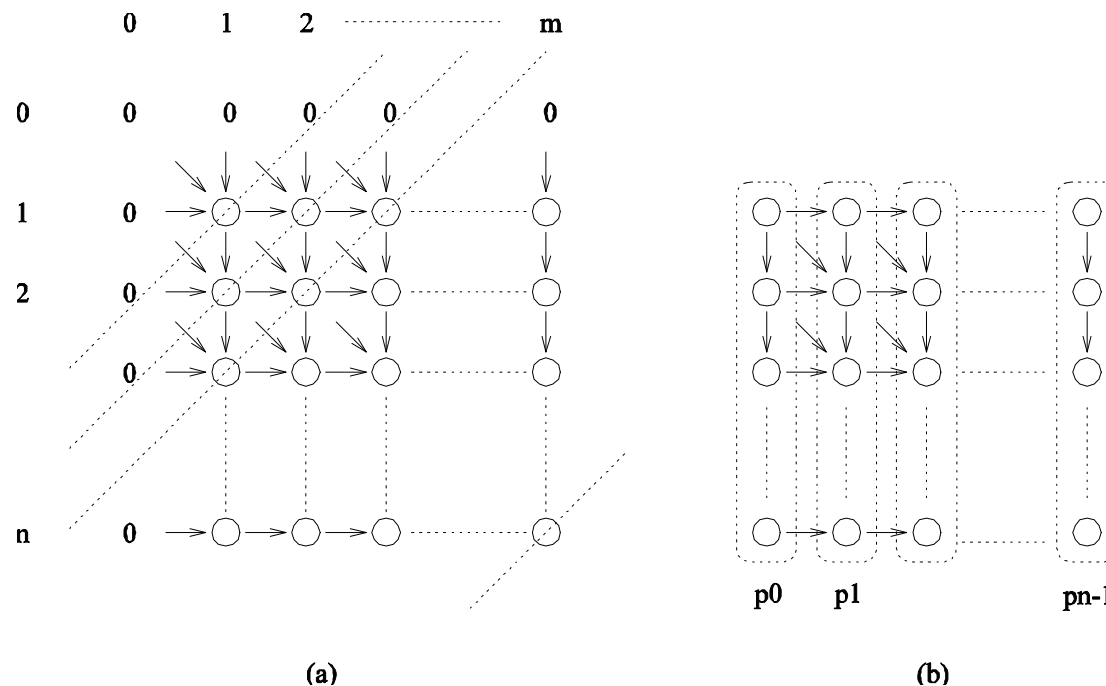
$$F[i, j] = \begin{cases} 0 & \text{if } i = 0 \text{ or } j = 0 \\ F[i - 1, j - 1] + 1 & \text{if } i, j > 0 \text{ and } x_i = y_j \\ \max \{F[i, j - 1], F[i - 1, j]\} & \text{if } i, j > 0 \text{ and } x_i \neq y_j \end{cases}$$

Leghosszabb közös részsorozat

- Az algoritmus kiszámolja a két-dimenziós F táblát sor-oszlop sorrendben.
- Az átlós csomópontok mindegyike két részproblémához kapcsolódik, az előző szinthez és az azt megelőző szinthez. Ezért ez a DP megfogalmazás nem soros, egyszerű-argumentumú típusú.

Leghosszabb közös részsorozat

(a) Az LCS táblázat számítási elemei. A számítás a jelzett átlós irányban halad. (b) A táblázat elemeinek leképezése a processzor elemekre.

Leghosszabb közös részsorozat

- Consider the LCS of two amino-acid sequences H E A G A W G H E E and P A W H E A E. For the interested reader, the names of the corresponding amino-acids are A: Alanine, E: Glutamic acid, G: Glycine, H: Histidine, P: Proline, and W: Tryptophan.

		H	E	A	G	A	W	G	H	E	E
		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A		0	0	0	1	1	1	1	1	1	1
W		0	0	0	1	1	1	2	2	2	2
H		0	1	1	1	1	1	2	2	3	3
E		0	1	2	2	2	2	2	3	4	4
A		0	1	2	3	3	3	3	3	4	4
E		0	1	2	3	3	3	3	3	4	5

- Az LCS: A W H E E.

Parallel LCS

- A táblázat elemeinek kiszámolása átlós irányban történik a bal felső saroktól a jobb alsó irányban.
- Ha n processzort használunk (CREW PRAM), minden elem kiszámolása átlósan konstans ideig tart.
- A két n hosszú szekvenciával az algoritmus $2n-1$ átlós lépést tesz összesen.

Parallel LCS

- Az algoritmus processzorok lineáris tömbjére is adaptálható: a P_i processzor elem az F tábla $(i+1)$. oszlopának meghatározásáért felelős.
- Az $F[i,j]$ kiszámolásához a P_{j-1} processzorelemnek szüksége van $F[i-1,j-1]$ vagy $F[i,j-1]$ értékre a tőle balra lévő processzor elemtől, amely kommunikációt jelent.
- A számítás konstans idejű (t_c) minden elemre.
- A teljes parallel idő:

$$T_P = (2n - 1)(t_s + t_w + t_c).$$

- A hatékonyság felső korlátja 0.5!

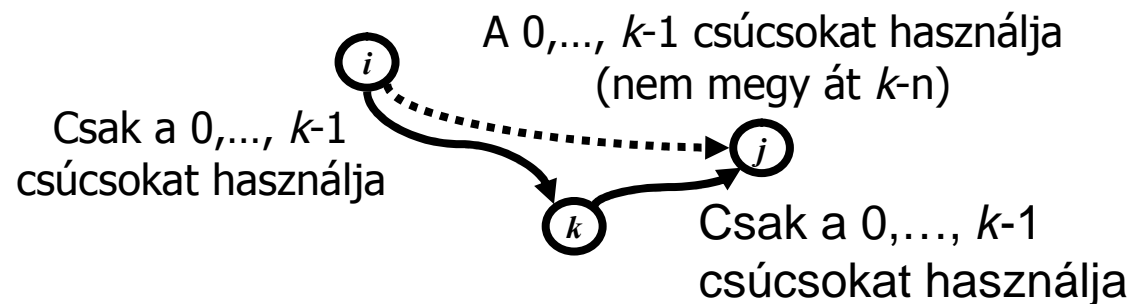

Soros, összetett-argumentumú DP: Floyd legrövidebb út algoritmus, minden párra

- Adott egy súlyozott gráf $G(V, E)$, Floyd algoritmus a csúcspárok közötti $d_{i,j}$ költségeket határozza meg, hogy a legrövidebb utat célozza meg.
- Legyen $d_{i,j}^k$ a minimum költségű út az i csomóponttól a j csomópontig, és csak a következő csúcsokat használja $V_0, V_1, \dots, V_{k-1}$.

■ Így:

$$d_{i,j}^k = \begin{cases} c_{i,j} & k = 0 \\ \min \{d_{i,j}^{k-1}, (d_{i,k}^{k-1} + d_{k,j}^{k-1})\} & 0 \leq k \leq n-1 \end{cases}$$

Nem soros összetett-argumentumú DP megfogalmazás: Optimális mátrix zárójelezési probléma

- Amikor mátrixok sorozatát kell összeszorozni, akkor a szorzás sorrendje alapvetően meghatározza a műveletek (szorzások) számát.
- Legyen $C[i,j]$ (*egy résznél $N[i,j]$ a jelölés!*) az $A_i, \dots, A_j$ mátrixok optimális szorzásának költsége.
- A láncszorzást két kisebb lánc szorzására lehet bontani, $A_i, A_{i+1}, \dots, A_k$ és $A_{k+1}, \dots, A_j$.
- Az $A_i, A_{i+1}, \dots, A_k$ eredménye $d_i \times d_{k+1}$ méretű mátrix, az $A_{k+1}, \dots, A_j$ lánc eredménye $d_{k+1} \times d_{j+1}$ méretű mátrix.
- A két mátrix összeszorzásának költsége (a szorzások száma) $d_i d_{k+1} d_{j+1}$.

Mátrixok láncszorzása

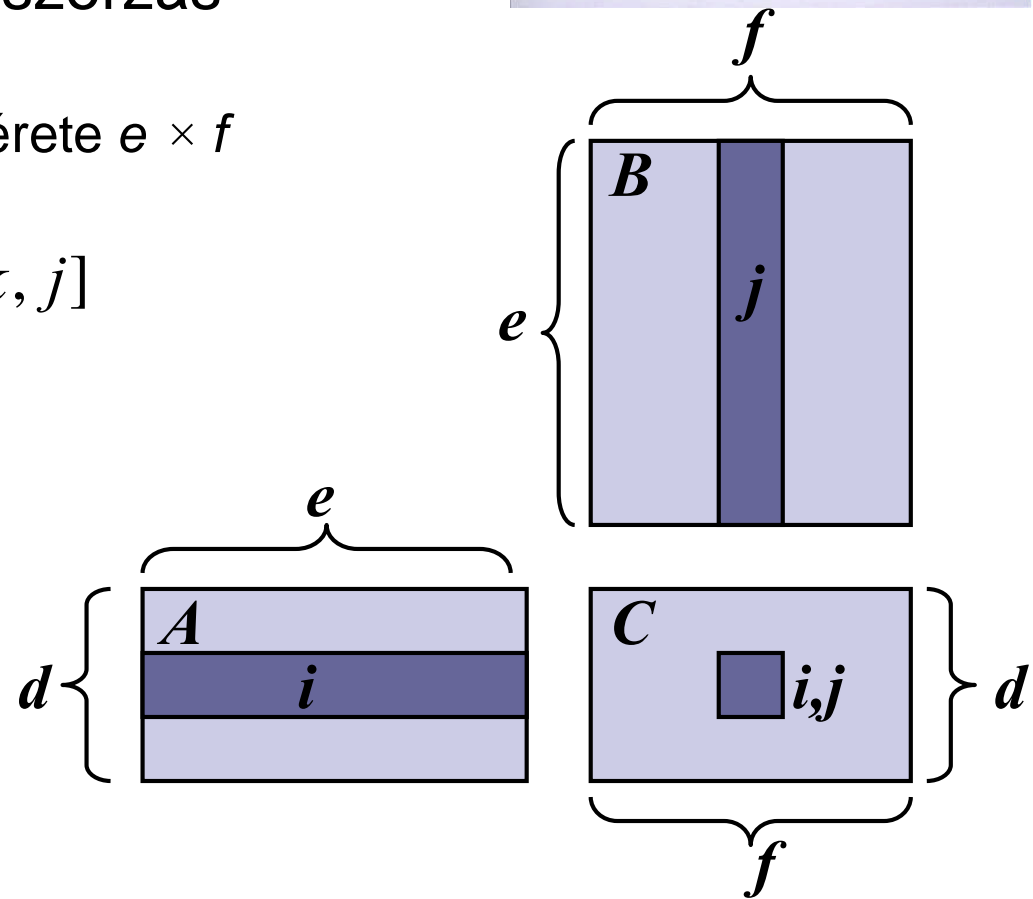
■ Emlékeztető: Mátrix-szorzás

□ $C = AB$

□ A mérete $d \times e$, B mérete $e \times f$

$$C[i, j] = \sum_{k=0}^{e-1} A[i, k] \times B[k, j]$$

□ $O(def)$ idő

Mátrixok láncszorzása

■ Mátrixok láncszorzása:

- Számítandó $A = A_0 A_1 \dots A_{n-1}$
- A_i mérete $d_i \times d_{i+1}$
- Feladat: hogyan zárójelezzük?

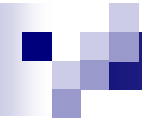
■ Példa

- B: 3×100
- C: 100×7
- D: 7×5
- (BC)D $3 \times 100 \times 7 + 3 \times 7 \times 5 = 2305$ szorzás
- B(CD) $3 \times 100 \times 5 + 100 \times 7 \times 5 = 5000$ szorzás

Felsorolásos megközelítés

- Mátrixok láncszorzása algoritmus:
  - Próbáljuk minden lehetséges módon zárójelezni $A=A_0A_1\dots A_{n-1}$
  - Számoljuk ki minden esetre a szorzások számát
  - A legjobbat vegyük
- Futási idő:
  - A zárójelezések száma = az n csomópontú bináris fák számával azonos
    - Exponenciálisan nő
  - Gyakorlatban nem megvalósítható

Egy mohó algoritmus

Ötlet: a legkevesebb műveletet használó szorzatokat válasszuk ki elsőként.

Példa:

- ☐ A: 101×11
- ☐ B: 11×9
- ☐ C: 9×100
- ☐ D: 100×99

- ☐ Ötlet szerint: $A((BC)D)$ $109989+9900+108900=228789$ szorzás
- ☐ A legjobb $(AB)(CD)$ $9999+89991+89100=189090$ szorzás

Másik mohó algoritmus

Ötlet: a legtöbb műveletet használó szorzatokat válasszuk ki elsőként.

Példa:

- ☐ A: 10×5
- ☐ B: 5×10
- ☐ C: 10×5
- ☐ D: 5×10

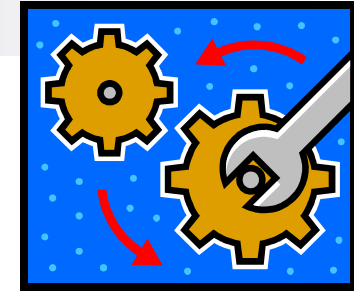
- ☐ Ötlet szerint $(AB)(CD)$ $500+1000+500 = 2000$ szorzás
- ☐ Legjobb $A((BC)D)$ $500+250+250 = 1000$ szorzás

Egy rekurzív megközelítés

- Definiáljunk részproblémákat:
  - Keressük meg az $A_i A_{i+1} \dots A_j$ legjobb zárójelezését.
  - Legyen $N_{i,j}$ = a műveletek száma ennél a részfeladatnál.
  - Az egész feladatra optimális megoldás $N_{0,n-1}$.
- A részfeladat optimalizálás: Az optimális megoldás optimális részproblémákként lehet definiálni
  - Kell, hogy legyen néhány legvégül futó szorzás (a kifejezésfa gyökere) az optimális megoldásnál.
  - Mondjuk a végső szorzás az i indexnél van:
 $(A_0 \dots A_i)(A_{i+1} \dots A_{n-1})$.
  - Ekkor az optimális megoldás $N_{0,n-1}$ két optimális részfeladat megoldása: $N_{0,i}$ és $N_{i+1,n-1}$, valamint az utolsó szorzás költsége.
  - Ha a globális optimumnak nem ezek az optimális részproblémái, akkor tudunk definiálni még jobb „optimális” megoldást.

Karakterisztikus egyenlet

- A globális optimális megoldást optimális részproblémákként kell definiálni, attól függően, hogy hol van az utolsó szorzás.
- Tételezzük fel az összes lehetséges helyet a végső szorzatra:
  - Az A_i mérete $d_i \times d_{i+1}$.
  - Így a karakterisztikus egyenlet $N_{i,j}$ -re a következő:

$$N_{i,j} = \min_{i \leq k < j} \{ N_{i,k} + N_{k+1,j} + d_i d_{k+1} d_{j+1} \}$$

- Ezek a részfeladatok nem függetlenek, hanem átfedésben vannak egymással.

Dinamikus programozási algoritmus

- Mivel a részfeladatok átfedik egymást, nem használunk rekurziót.
- Helyette “bottom-up” módon építkezünk.
- $N_{i,j}$ -k meghatározása egyszerű, ezzel kezdünk.
- Ezután 2, 3, ... részfeladat.
- Futási idő: $O(n^3)$

Algorithm *matrixChain*(S):

Input: a szorzandó mátrixok S sorozata

Output: az S optimális zárójelezésének a száma

for $i \leftarrow 1$ **to** $n-1$ **do**

$N_{i,i} \leftarrow 0$

for $b \leftarrow 1$ **to** $n-1$ **do**

for $i \leftarrow 0$ **to** $n-b-1$ **do**

$j \leftarrow i+b$

$N_{i,j} \leftarrow +\infty$

for $k \leftarrow i$ **to** $j-1$ **do**

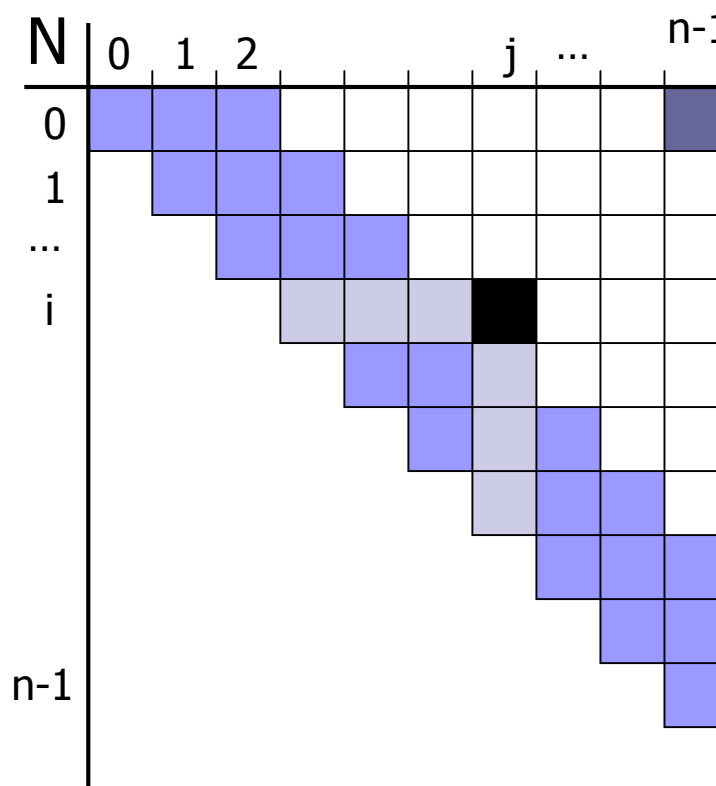
$N_{i,j} \leftarrow \min\{N_{i,j}, N_{i,k} + N_{k+1,j} + d_i d_{k+1} d_{j+1}\}$

Dinamikus programozás

- A bottom-up konstrukció átlósan tölti ki az N tömböt.
- $N_{i,j}$ értékeket kap az előző i . sor és j . oszlop elemeiből.
- A tábla elemeinek kitöltése $O(n)$ idejű.
- Teljes futási idő: $O(n^3)$
- A zárójelezést úgy kaphatjuk meg, ha eltároljuk " k "-t N minden elemére.

$$N_{i,j} = \min_{i \leq k < j} \{ N_{i,k} + N_{k+1,j} + d_i d_{k+1} d_{j+1} \}$$

Láncszorzás algoritmus

Algorithm *matrixChain*(S):

Input: a szorzandó mátrixok S sorozata

Output: az S optimális zárójelezésének száma

for $i \leftarrow 0$ to $n-1$ do

$N_{i,i} \leftarrow 0$

for $b \leftarrow 1$ to $n-1$ do //b a műveletek száma

for $i \leftarrow 0$ to $n-b-1$ do

$j \leftarrow i+b$

$N_{i,j} \leftarrow +\text{infinity}$

for $k \leftarrow i$ to $j-1$ do

$\text{sum} = N_{i,k} + N_{k+1,j} + d_i d_{k+1} d_{j+1}$

if ($\text{sum} < N_{i,j}$) then

$N_{i,j} \leftarrow \text{sum}$

$O_{i,j} \leftarrow k$

return $N_{0,n-1}$

■ Példa: ABCD

□ A: 10×5

□ B: 5×10

□ C: 10×5

□ D: 5×10

N	0	1	2	3
0	0 A	500 AB	500 A(BC)	1000 (A(BC))D
1		0 B	250 BC	500 (BC)D
2			0 C	500 CD
3				0 D

A műveletek visszanyerése

■ Példa: ABCD

- A: 10×5
- B: 5×10
- C: 10×5
- D: 5×10

N	0	1	2	3
0	0 A	500 ₀ AB	500 ₀ A(BC)	1000 ₂ (A(BC))D
1		0 B	250 ₀ BC	500 ₁ (BC)D
2			0 C	500 ₀ CD
3				0 D

// return expression for multiplying
 // matrix chain A_i through A_j

exp(i,j)

if ($i=j$) then // base case, 1 matrix
 return ' A_i '

else

$k = O[i,j]$ // see red values on left

$S1 = \text{exp}(i,k)$ // 2 recursive calls

$S2 = \text{exp}(k+1,j)$

return '(' S1 S2 ')'

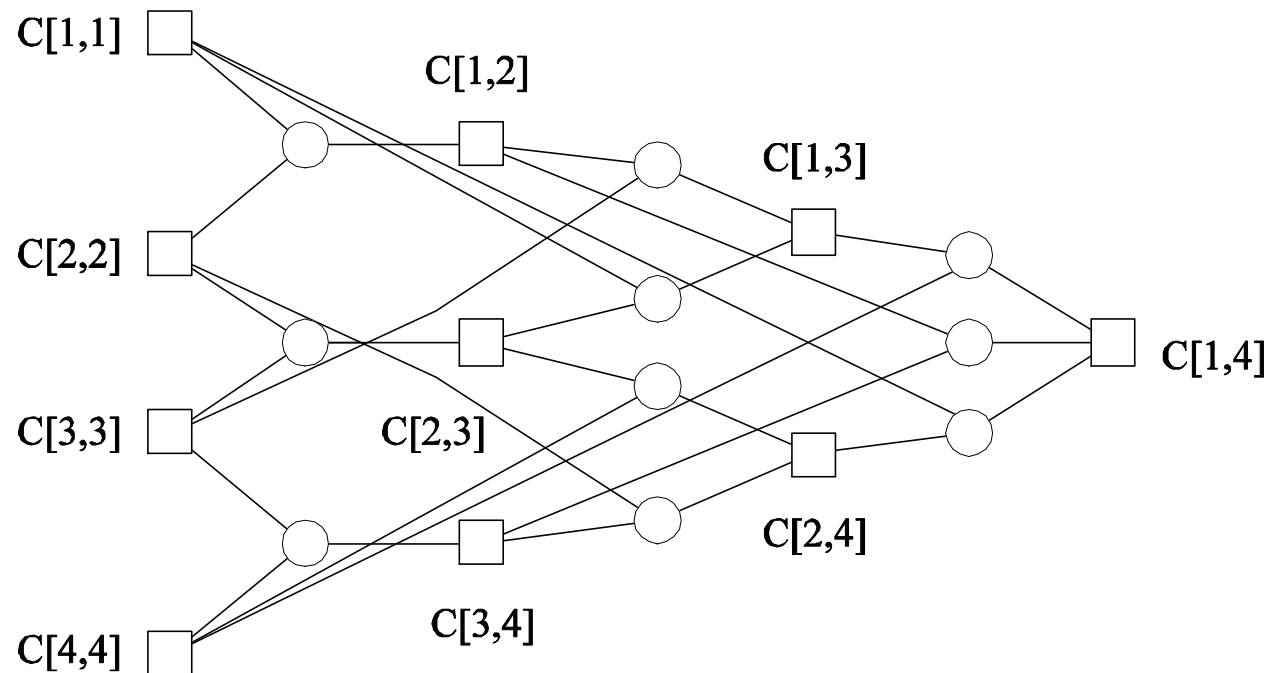

Optimal Matrix-Parenthesization Problem

- We have:

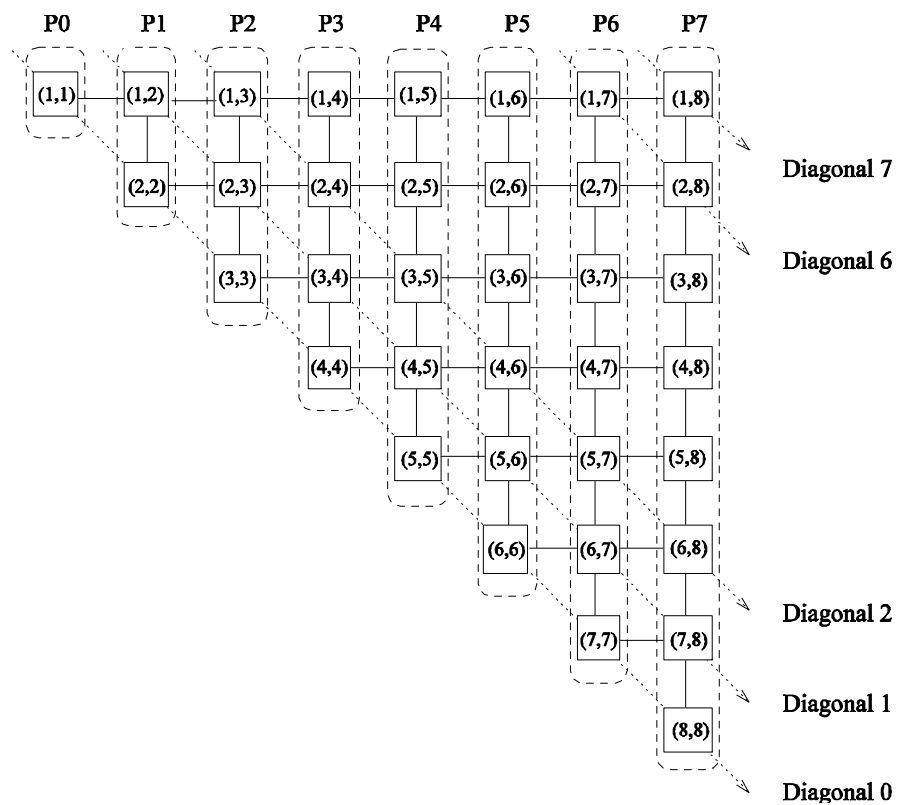
$$C[i, j] = \begin{cases} \min_{i \leq k < j} \{C[i, k] + C[k + 1, j] + r_{i-1}r_kr_j\} & 1 \leq i < j \leq n \\ 0 & j = i, 0 < i \leq n \end{cases}$$

Optimális mátrix láncszorzás

Nem soros, összetett-argumentumú DP megfogalmazás mátrixok láncszorzásának optimális meghatározására. A négyzetek a mátrixok láncszorzatának optimális költségét jelentik. A körök lehetséges zárójelezést. $C[i, j]$ jelölés azonos a korábbi $N_{i,j}$ -vel

Optimális mátrix láncszorzás

Átlós számítási sorrend

http://docs.linux.cz/programming/algorithms/Algorithms-Morris/mat_chain.html

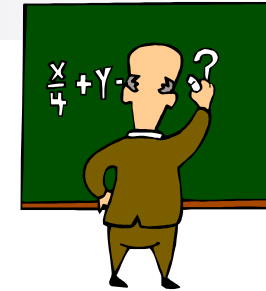

Párhuzamosítási lehetőség

- Tételezzünk fel egy gyűrűs logikai processzor topológiát. Az l lépésben minden processzor elem egyetlen elemet számol ki, amely az l . átlóhoz tartozik.
- A C tábla kiszámítása során, minden processzor elküldi broadcasting módon az általa kiszámolt elemeket az összes többi processzornak.
- A következő érték lokálisan számítható.

Az általános dinamikus programozási technika

- Általában olyan feladatoknál alkalmazzuk, amelyek első ránézésre rengeteg időt vesznek igénybe.

Részei:

- **Egyszerű részproblémák:** a részproblémákat néhány változó függvényeként kell definiálni.
- **Részprobléma optimalitás:** a globális optimum a részproblémák optimumaként definiálható.
- **Átfedő, kapcsolódó részproblémák:** a részfeladatok nem függetlenek, hanem átfedőek (ezért bottom-up konstrukcióban kell dolgozni).

Parallel dinamikus programozási algoritmusok

- A számítási menetet gráfként reprezentálva, háromféle párhuzamosítási lehetőséget azonosíthatunk: csomópontokon belüli párhuzamosság; egy szinten a csomópontok közötti párhuzamosítás; és futószalagosított csomópontok (pipelining) eltérő szintű csomópontok között. AZ első kettő soros megfogalmazású, a harmadik nem soros DP.
- Az adatok helyzete (hová rendeljük) a teljesítmény szempontjából kritikus.